

Sygn. akt: WZ 6/13

POSTANOWIENIE

Dnia 7 marca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Steckiewicz (przewodniczący)

SSN Edward Matwijów (sprawozdawca)

SSN Andrzej Tomczyk

Protokolant : Marcin Szlaga

przy udziale prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej płk. Waldemara Dubasa

w sprawie ppłk. M. W., podejrzanego o popełnienie przestępstw z art. 258 § 1 k.k. i art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i inne k.k., po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na posiedzeniu w dniu 7 marca 2013 r. zażalenia obrońcy podejrzanego na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego z dnia 14 lutego 2013 r., o zastosowaniu wobec ppłk. M. W. środka zapobiegawczego tymczasowego aresztowania na okres 3 (trzech) miesięcy, tj. do dnia 11 maja 2013 r., po wysłuchaniu wniosku prokuratora

p o s t a n o w i ł :

zaskarżone postanowienie uchylić.

UZASADNIENIE

Ppłk M. W. jest podejrzany o popełnienie przestępstwa:
z art. 258 § 1 k.k. polegającego na tym, że:

„I. w okresie od 1 lutego 2011 r. do dnia 11 lutego 2013 r. w G., zajmując stanowisko Szefa /.../, brał udział w zorganizowanej grupie przestępczej mającej

na celu popełnianie przestępstw przeciwko działalności instytucji państwowych, ochronie informacji i wiarygodności dokumentów, polegających na przekraczaniu obowiązków służbowych poprzez ujawnianie tajemnicy służbowej i wejście w porozumienie z innymi osobami w związku z udzielanymi zamówieniami publicznymi, w celu uzyskania zamówień dla firm wytypowanych do uzyskania zamówień, celem doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem Skarbu Państwa, kierowanej przez kmdr G. S. - Szefa Rejonowego /.../, a której członkami byli właściciele i przedstawiciele firm: R. P., M. W., A. S., Z. F. oraz Kierownik Sekcji /.../ - I. K.”

z art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. polegającego na tym, że:

„II. w listopadzie 2012 r. w G., będąc funkcjonariuszem publicznym - zajmując stanowisko Szefa /.../, działając w ramach zorganizowanej grupy przestępczej mającej na celu popełnianie przestępstw przeciwko działalności instytucji państwowych, ochronie informacji i wiarygodności dokumentów, w skład której wchodził kmdr G. S., I. K., R. P., M. W., A. S., Z. F., wbrew rozdziałowi VII pkt 1 lit. i) Regulaminu Udzielania Zamówień Publicznych Na Roboty Budowlane, Usługi i Dostawy oraz Pracy Komisji Przetargowej z dnia 5 stycznia 2012 r. oraz obowiązków określonych w pkt 4 ppkt 12, 13 i 26 zakresu obowiązków Szefa /.../ nie dopełnił swoich obowiązków polegających na realizowaniu wniosków o udzielenie zamówienia publicznego niezgodnie z zasadami uczciwej konkurencji, poprzez nieprzestrzeganie zasad dyscypliny finansów w zakresie czynności przewidzianych w przepisach o zamówieniach publicznych, niezapobieganie powstawaniu szkód w mieniu wojska, nieracjonalne wykorzystanie przydzielonych środków finansowych, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez firmę M.-B. zarejestrowaną na M. W., umieścił we wniosku o przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na wymianę podłóg drewnianych na posadzki z wykładziną zgrzewalną w budynku nr 37 G. na kwotę 68.940,36 zł tj. zadania oznaczonego nr 78/IH/14/2012, dane wskazanych przez kmdr. G. S. firm, które należy zaprosić do złożenia oferty, w wyniku czego firma M.-B. uzyskała to zamówienie publicznej”

z art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. polegającego na tym, że

„ III. w okresie od nieustalonego dnia listopada 2012 r. do dnia 10 grudnia 2012 r. w G., będąc funkcjonariuszem publicznym - zajmując stanowisko Szefa /.../, działając

w ramach zorganizowanej grupy przestępczej mającej na celu popełnianie przestępstw przeciwko działalności instytucji państwowych, ochronie informacji i wiarygodności dokumentów, w skład której wchodził kmdr G. S., I. K., R. P., M. W., A. S., Z. F., wbrew rozdziałowi VII pkt 1 lit. i) Regulaminu Udzielania Zamówień Publicznych Na Roboty Budowlane, Usługi i Dostawy oraz Pracy Komisji Przetargowej z dnia 05 stycznia 2012 r. oraz obowiązków określonych w pkt 4 ppkt 12, 13 i 26 zakresu obowiązków Szefa /.../ nie dopełnił swoich obowiązków polegających na realizowaniu wniosków o udzielenie zamówienia publicznego niezgodnie z zasadami uczciwej konkurencji, poprzez nieprzestrzeganie zasad dyscypliny finansów w zakresie czynności przewidzianych w przepisach o zamówieniach publicznych, niezapobieganie powstawaniu szkód w mieniu wojska, nieracjonalne wykorzystanie przydzielonych środków finansowych, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez firmę M.-B. zarejestrowaną na M. W., umieścił we wniosku o przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na naprawę posadzki betonowej w budynku nr ... J.W. /.../ na kwotę 67.815,89 zł, tj. zadania oznaczonego nr /.../, dane wskazanych przez kmdr. G. S. firm S.-B. zarejestrowanej na G. S., P.-M. zarejestrowanej na I. S. oraz innej nieustalonej firmy, jako firm, które należy zaprosić złożenia ofert, w wyniku czego firma M.- B. uzyskała to zamówienie publiczne”

z art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. polegającego na tym:

„IV. w grudniu 2012 r. w G., będąc funkcjonariuszem publicznym - zajmując stanowisko Szefa /.../ , działając w ramach zorganizowanej grupy przestępczej mającej na celu popełnianie przestępstw przeciwko działalności instytucji państwowych, ochronie informacji i wiarygodności dokumentów, w skład której wchodził kmdr G. S., I. K., R. P., M. W., A. S., Z. F., wbrew rozdziałowi V pkt 1 lit. i) Regulaminu Udzielania Zamówień Publicznych Na Roboty Budowlane, Usługi i Dostawy oraz Pracy Komisji Przetargowej z dnia 5 stycznia 2012 r. oraz obowiązków określonych w pkt 4 ppkt 12, 13 i 26 zakresu obowiązków Szefa /.../ nie dopełnił swoich obowiązków polegających na realizowaniu wniosków o udzielenie zamówienia publicznego niezgodnie z zasadami uczciwej konkurencji, poprzez nieprzestrzeganie zasad dyscypliny finansów w zakresie czynności przewidzianych w przepisach o zamówieniach publicznych, niezapobieganie powstawaniu szkód w mieniu wojska, nieracjonalne wykorzystanie przydzielonych

środków finansowych, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez firmę M.-B. zarejestrowaną na M.W. umieścił we wniosku o przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na wykonanie robót budowlanych w budynku nr ... J.W. /.../ na kwotę 68.247,87 zł tj. zadania oznaczonego nr /.../, dane wskazanych przez kmdr. G. S. firm S.- B. zarejestrowanej na G. S., P.-M. zarejestrowanej na I.S. oraz innej nieustalonej firmy, jako firm, które należy zaprosić złożenia ofert, w wyniku czego firma M.-B. uzyskała to zamówienie publiczne

z art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. polegającego na tym, że:

„V. w listopadzie 2012 r. w G., będąc funkcjonariuszem publicznym - zajmując stanowisko Szefa /.../ , działając w ramach zorganizowanej grupy przestępczej mającej na celu popełnianie przestępstw przeciwko działalności instytucji państwowych, ochronie informacji i wiarygodności dokumentów, w skład której wchodził kmdr G. S., I. K., R. P., M. W., A. S., Z. F., wbrew rozdziałowi VII pkt 1 lit. i Regulaminu Udzielania Zamówień Publicznych Na Roboty Budowlane, Usługi i Dostawy oraz Pracy Komisji Przetargowej z dnia 5 stycznia 2012 r. oraz obowiązków określonych w pkt 4 ppkt 12, 13 i 26 zakresu obowiązków Szefa /.../ nie dopełnił swoich obowiązków polegających na realizowaniu wniosków o udzielenie zamówienia publicznego niezgodnie z zasadami uczciwej konkurencji, poprzez nieprzestrzeganie zasad dyscypliny finansów w zakresie czynności przewidzianych w przepisach o zamówieniach publicznych, niezapobieganie powstawaniu szkód w mieniu wojska, nieracjonalne wykorzystanie przydzielonych środków finansowych, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez firmę P.M. umieścił we wniosku o przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na remont pomieszczeń budynku nr ... J.W. /.../ na kwotę 43.979,47 zł, tj. zadania oznaczonego nr /.../, dane wskazanej przez kmdr. G. S. firmy M.-B. zarejestrowanej na M. W. oraz dwóch nieustalonych firm, które należało zaprosić do złożenia ofert”

z art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. polegającego na tym, że:

„VI. w grudniu 2012 r. w G., będąc funkcjonariuszem publicznym — zajmując stanowisko Szefa /.../ , działając w ramach zorganizowanej grupy przestępczej mającej na celu popełnianie przestępstw przeciwko działalności instytucji

państwowych, ochronie informacji i wiarygodności dokumentów, w skład której wchodził kmdr G. S., I. K., R. P., M. W., A. S., Z.F., wbrew rozdziałowi VII pkt 1 lit. i Regulaminu Udzielania Zamówień Publicznych Na Roboty Budowlane, Usługi i Dostawy oraz Pracy Komisji Przetargowej z dnia 5 stycznia 2012 r. oraz obowiązków określonych w pkt 4 ppkt 12, 13 i 26 zakresu obowiązków Szefa /.../ nie dopełnił swoich obowiązków polegających na realizowaniu wniosków o udzielenie zamówienia publicznego niezgodnie z zasadami uczciwej konkurencji, poprzez nieprzestrzeganie zasad dyscypliny finansów w zakresie czynności przewidzianych w przepisach o zamówieniach publicznych, niezapobieganie powstawaniu szkód w mieniu wojska, nieracjonalne wykorzystanie przydzielonych środków finansowych, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez firmę P.-M. zarejestrowanej na I. S., umieścił we wniosku o przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na konserwację bram stalowych garażowych w budynku nr ... J.W. /.../ na kwotę 52.171,09 zł, tj. zadania oznaczonego nr /.../, dane wskazanych przez kmdr G.S. nieustalonych firm, które należy zaprosić do złożenia ofert, w wyniku czego firma P.-M. uzyskała to zamówienie publiczne”

z art. 231 § 2 k.k. w zb. z art. 266 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.;

„VII. w listopadzie 2012 r. w G., będąc funkcjonariuszem publicznym - zajmując stanowisko Szefa /.../, działając w ramach zorganizowanej grupy przestępczej mającej na celu popełnianie przestępstw przeciwko działalności instytucji państwowych, ochronie informacji i wiarygodności dokumentów, w skład której wchodził kmdr G. S., I. K., R. P., M. W., A. S., Z. F., wbrew rozdziałowi VII pkt 1 lit. i) Regulaminu Udzielania Zamówień Publicznych Na Roboty Budowlane, Usługi i Dostawy oraz Pracy Komisji Przetargowej z dnia 5 stycznia 2012 r. oraz obowiązków określonych w pkt 4 ppkt 12, 13 i 26 zakresu obowiązków Szefa /.../ nie dopełnił swoich obowiązków polegających na realizowaniu wniosków o udzielenie zamówienia publicznego niezgodnie z zasadami uczciwej konkurencji, poprzez nieprzestrzeganie zasad dyscypliny finansów w zakresie czynności przewidzianych w przepisach o zamówieniach publicznych, niezapobieganie powstawaniu szkód w mieniu wojska, nieracjonalne wykorzystanie przydzielonych środków finansowych, działając tym na szkodę interesu publicznego - zasad uczciwej konkurencji poprzez wyeliminowanie z postępowania innych ewentualnych oferentów i wykonawców zdolnych do wykonania przedmiotowego

zamówienia oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej przez firmę B. w ten sposób, że ujawnił Z. F. przedstawicielowi firmy B. zarejestrowanej na A. F.- M. informacje o przygotowywanym zamówieniu publicznym związanym z przeprowadzeniem prac remontowych w budynku nr ... Centrum Wsparcia Teleinformatycznego i Dowodzenia /.../ na kwotę 68.575,22 zł, tj. zadaniu oznaczonym nr /.../ przed przeprowadzeniem stosownej procedury, ustalił z wymienionym, które z firm mają złożyć oferty w celu stworzenia rzekomej konkurencyjności na etapie ich składania a następnie umieścił ustalone w ten sposób firmy we wniosku o przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego”

z art. 228 § 1 k.k. polegającego na tym, że:

„VIII. bliżej nieustalonego dnia września 2012 r. w G., będąc funkcjonariuszem publicznym - w związku z pełnieniem funkcji Szefa /.../ przyjął od Prezesa Zarządu Spółki S. Sp. z o.o. – A. W., korzyść majątkową w postaci zegarka męskiego marki ATLANTIC o wartości nie niższej niż 400 zł w zamian za uwzględnienie wniosku o częściową płatność po częściowym odbiorze zakresu robót związanych z remontem ogrodzenia i budynku nr /.../, tj. zadania nr /.../ na kwotę 737.992,03 zł.”

Na wniosek Naczelnika Wydziału ds. Przystępczości Zorganizowanej Wojskowej Prokuratury Okręgowej, Wojskowy Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 14 lutego 2013 r., zastosował wobec ppłk. M. W. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy tj. do dnia 11 maja 2013 r.

Uzasadniając zastosowanie tego środka zapobiegawczego wobec podejrzanego, Wojskowy Sąd Okręgowy, w ślad za argumentami prokuratora podniósł, iż zgromadzony dotychczas materiał dowodowy w postaci wyjaśnień współoskarżonej I. K. oraz zeznań świadków: /.../, a także zabezpieczone dowody rzeczowe i dokumentacja wskazują na duże prawdopodobieństwo popełnienia przez podejrzanego Wierzbickiego zarzucanych mu przestępstw.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji zastosowanie tymczasowego aresztowania wobec podejrzanego jest uzasadnione również ze względu na treść przesłanki o której mowa w art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k.

Podejrzany ppłk. M. W. nie przyznaje się do żadnego z zarzucanych mu czynów i podaje mało prawdopodobną i niepotwierdzoną motywację swoich działań.

Na obecnym etapie postępowania przygotowawczego, zachodzi potrzeba przeprowadzenia jeszcze wielu innych dowodów, istnieje zatem uzasadniona obawa, że będzie on nakłaniał inne osoby do składania fałszywych zeznań bądź wyjaśnień lub, też w inny sposób utrudniał postępowanie karne.

Z uwagi na górną granicę kary (powyżej 8 lat pozbawienia wolności) za przestępstwa zarzucane oskarżonemu, zastosowanie tymczasowego aresztowania w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania uzasadnia zdaniem Sądu grożąca oskarżonemu surowa kara.

W zażaleniu na to postanowienie obrońca podejrzanego zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść rozstrzygnięcia, to jest art. 249 § 1 k.p.k. polegającą na zastosowaniu tymczasowego aresztowania, mimo że nie jest ono niezbędne w celu zapewnienia prawidłowego toku postępowania,

- obrazę art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k. i art. 258 § 2 k.p.k. polegającą na zastosowaniu w stosunku do podejrzanego wymienionego środka zapobiegawczego mimo braku podstaw określanych tymi przepisami

2. błąd w ustaleniach faktycznych, który miał wpływ na treść orzeczenia, polegający na założeniu, że istnieje duże prawdopodobieństwo – w myśl art. 249 §1 k.p.k. – że podejrzany dopuścił się zarzucanych mu czynów - mimo iż prawidłowa ocena materiału dowodowego nie daje podstaw do przyjęcia takiej tezy,

- stwierdzeniu, iż zachodzi uzasadniona obawa, że podejrzany będzie nakłaniał do składania fałszywych zeznań lub wyjaśnień albo w inny bezprawny sposób utrudniał postępowanie karne – mimo że materiał dowodowy w sprawie został już zgromadzony, odpowiednio zabezpieczony, a korzystanie przez podejrzanego z prawa odmowy składania wyjaśnień nie stanowi wystarczającej podstawy do stwierdzenia zachodzenia obawy matactwa – w konsekwencji brak jest jakichkolwiek dowodów, które mogłyby taką obawą potwierdzić.

Wskazując na powyższe, autor zażalenia wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia przez orzeczenie wobec podejrzanego M. W. środka zapobiegawczego w postaci dozoru Policji.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zażalenie obrońcy podejrzanego zasługiwało na uwzględnienie.

Uważna lektura zgromadzonego w tej sprawie materiału dowodowego, na którą powołał się Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu postanowienia, mająca na celu uzasadnić słuszność zastosowania wobec ppłk. M. W. środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, prowadzi do wniosku, że decyzja ta budzi poważne wątpliwości.

Zgodnie z podstawową zasadą stosowania środków zapobiegawczych określoną w art. 249 § 1, zdanie 2 k.p.k. środki zapobiegawcze można stosować tylko wtedy, gdy zebrane dowody wskazują na duże prawdopodobieństwo że podejrzany popełnił przestępstwo.

Stan dowodowy sprawy wskazywać musi na duże prawdopodobieństwo, że oskarżony popełnił przestępstwo (zdaniem K. Marszałek, Proces s. 285, to uprawdopodobnienie powinno być zbliżone do pewności). Por. również post. SN z 15.04.1983 r., II KZ 31/83 wraz z aprobowanymi uwagami F. Prusaka, Przegląd NP. 1984, Nr 5, s. 92.

Konfrontując obszerne opisy czynów zarzucanych podejrzanemu z treścią zeznań świadków i pozostałymi dowodami w postaci treści rozmów telefonicznych, dowodami rzeczowymi, na które powołał się Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania, nie można zdaniem Sądu odwoławczego uznać za prawidłowe wykazanie, że dowody te dostatecznie uzasadniają iż podejrzany popełnił zarzucane mu przestępstwa. Odwołanie się bowiem do słów jakimi posłużył się ustawodawca w art. 249 § 1 zd. 2 k.p.k. ze wskazaniem na ogólne zeznania świadków, w świetle których zarzut popełnienia przez podejrzanego przestępstw został istotnie w stopniu dostatecznym uprawdopodobniony, nie może być uznane za przekonywujące uzasadnienie orzeczenia sądu w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania, jeśli się weźmie pod uwagę, że z treści tych zeznań nie wynika nic więcej ponad to, że oskarżony M. W. wykonywał polecenia swojego przełożonego G. S., natomiast protokoły z treści rozmów telefonicznych o numerach powtórzonych za wnioskiem prokuratora, tj. od 41 do 128 nie dotyczą osoby podejrzanego.

Współoskarżony G. S. potwierdził fakt przekazywania poleceń oskarżonemu W., bowiem miał zastrzeżenia do wydziału którym ten ostatni kierował w zakresie przygotowania dokumentacji przetargowej.

W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia nie została również poddana wnikliwej analizie tzw. podstawa dowodowa dotycząca zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 258 § 1 k.k. Wymogom tym nie czyni zadość lakoniczna argumentacja zawarta na s. 6 uzasadnienia postanowienia.

Ma rację obrońca podejrzanego ,iż materiał dowodowy nie dostarczył żadnych podstaw uzasadniających obawę, że podejrzany będzie nakłaniał do składania fałszywych zeznań lub wyjaśnień, albo w inny bezprawny sposób utrudniał postępowanie karne.

Z okoliczności, że podejrzany nie przyznaje się do popełnienia zarzucanych mu czynów, które to uprawnienie gwarantuje mu ustawa, wyprowadzenie tak daleko idących wniosków, iż zachodzi z jego strony obawa matactwa – jest nieuprawnione.

Na obecnym etapie postępowania przygotowawczego w celu prawidłowego jego zabezpieczenia, w ocenie Sądu Najwyższego brak jest podstaw uzasadniających potrzebę zastosowania najsurowszego środka zapobiegawczego jakim jest tymczasowe aresztowanie.

Z przytoczonych wyżej powodów zaskarżone postanowienie należało uchylić.